

Sortida a Torroella de Montgrí (16 d'abril de 2005)

Jesús Burgueño

L'octubre passat s'aprovà l'anomenada *Declaració de Torroella de Montgrí*, per a la defensa del patrimoni cultural de la pedra en sec. Precisament el massís del Montgrí, l'únic de naturalesa calcària situat en el litoral català al nord del Llobregat, constitueix un bon exemple d'aquesta mena de paisatge típicament mediterrani. La pedra seca fou la tècnica constructiva popular emprada al camp en les feixes i murs de marge, forns de calç, barraques, etc. Actualment aquests elements són testimoni visible (tot i que sovint mig desfets i amagats per la vegetació) de paisatges i usos agraris del passat: la transhumància, el conreu de la vinya i l'olivera, l'obtenció de la calç... Aquesta temàtica fou l'objecte principal del recorregut que vàrem fer al llarg del matí per la Muntanya Gran del Montgrí, comptant amb l'expert guiatge de l'historiador Antoni Roviras, director de Can Quintana. Concretament vam seguir l'anomenada *Ruta del Vent*, plantejada com a itinerari per a la descoberta del patrimoni cultural. El camí no feia grans desnivells i el vam seguir sense presses, amb el deteniment que demana l'observació i interpretació del palimpsest del paisatge. Mica en mica vam anar descobrint els secrets que amaga l'atapeïda garriga d'aquest sector del Montgrí: les parets (aixarts, en la parla local) que antigament tancaven els conreus, els avencs i les coves, les cabanes de diverses mides, les roderes dels carros gravades a la roca...

El municipi baixempordanès de Torroella de Montgrí (9.714 habitants) aplega un ampli ventall d'atractius i de punts d'interès. En 65,3 km² es condensa en certa manera l'essència paisatgística i humana de l'Empordà; d'una part amb la solemne i imposant presència de la muntanya del Montgrí (309 m al Montplà), d'altra amb la fèrtil i poblada plana del curs baix del Ter. En

el contacte de la plana i la muntanya, la vila de Torroella (7.000 hab.) exerceix com a centre de serveis de la rodalia del baix Ter. Conserva un aire antic i senyorívol, i és també una de les viles amb més activitats culturals de tot l'àmbit gironí.

Dels diversos atractius que presenta la zona, en aquesta ocasió vam decidir conèixer més de prop el paisatge del massís del Montgrí i la vila de Torroella. La sortida es realitzà en col·laboració amb *Can Quintana, centre cultural de la Mediterrània* (www.torroella.org).

Havent dinat a la mateixa vila de Torroella, vam fer una visita comentada pel centre històric. Visitarem el nucli altmedieval o sagrera de la Cellera, amb les restes de muralles, el palau del Mirador i els carrerons on els jueus cercaven l'empara del recinte de trenta passes. El rector de Torroella, mossèn Lluís Costa, ens va comentar les característiques principals de l'església gòtica de Sant Genís. Igualment passejarem per l'extens sector vilatà baixmedieval, caracteritzat per la trama quadriculada de carrers, disposats d'acord amb els quatre punts cardinals. La construcció d'una planta urbana planificada, pròpia de les viles noves, es desenvolupà a Torroella en esdevenir vila reial l'any 1269. La plaça porxada, la més interessant de l'Empordà a parer de Lluís Casassas, ocupa una posició central i és encara l'espai del mercat dels dilluns.

Vam cloure la tarda amb una visita a l'original, modern i interactiu Museu ubicat a Can Quintana, que presenta els valors culturals, històrics i ambientals del baix Ter en el context del món mediterrani.

Foto 1

Explicacions d'Antoni Roviras davant un antic forn de calç.

Foto 2

Monumental barraca esgraonada de l'aixart d'en Vidal.

Foto 3

El grup seguint les explicacions d'Antoni Roviras (dreta) als Cisternons.

Foto 4

Tot seguint les explicacions de la guia, al Passeig de l'Església.